

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14281424>

ARAB TILSHUNOSLIK ILMLARIDA BALOG‘AT

Xidirov.N.R

ANNOTATSIYA

Arab tilshunosligida balog‘at mavzusi tilning badiiy estetik imkoniyatlari va ma‘noli ifoda vositalarini chuqur tahlil etish bilan bog‘liq. Ushbu maqola arab tilidagi balog‘atning nazariy asoslari, uning rivojlanish bosqichlari va adabiyot, diniy matnlar hamda muloqotda tutgan o‘rnini o‘rganishga bag‘ishlanadi. Balog‘at tilning eng nozik va badiiy jihatlarini ochib beruvchi ilm sifatida arab tilshunosligining asosiy tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Maqolada balog‘atning muhim unsurlari – fasohat, bayon va maoniy tushunchalari keng tahlil qilinadi, ularning o‘zaro bog‘liqligi hamda bu tushunchalarning matn tuzilishidagi o‘rni ochib beriladi.

Tadqiqot arab tili balog‘atining tarixiy rivoji, xususan, antik davr olimlarining asarlari, klassik adabiyot namunalari va zamonaviy tilshunoslikdagi o‘rganish usullari orqali o‘rganiladi. Shu bilan birga, maqola balog‘atning turli ijtimoiy, madaniy va diniy kontekstlarda qanday qo‘llanilishi, matnlardagi estetik va ma‘nodorlik mezonlari hamda arab she‘riyatida va Qur‘on tilida balog‘atning naqadar muhim ekanini ham tahlil qiladi. Maqolaning asosiy maqsadi balog‘atning nazariy va amaliy jihatlarini, shuningdek, uning zamonaviy ilmiy tadqiqotlar va tilshunoslikka qo‘shgan hissasini kengroq ochib berishdan iborat.

***Kalit so‘zlar:** arab tilshunosligi, balog‘at, fasohat, bayon, maoniy, estetik ifoda, adabiy tahlil, Qur‘on tili, arab she‘riyati, nazariy tilshunoslik, badiiy uslub.*

KIRISH

Arab tilshunosligida balog‘at (بلاغة) tushunchasi o‘ziga xos badiiy estetik ifoda va mazmuniy aniqlikni ta‘minlovchi nazariy asos sifatida katta ahamiyatga ega. Bu soha tilning nafaqat aniq va ravon yetkazilishiga, balki uning estetik ta‘sir kuchiga ham katta e‘tibor qaratadi. Balog‘at arab tilining fasohat (فصاحة), bayon (بيان) va maoniy (معاني) kabi muhim nazariy tushunchalarini o‘z ichiga oladi. Ular tilning shakli va

mazmuni o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashga xizmat qiladi, shu bilan birga so'z va iboralarni eng samarali va ta'sirchan tarzda qo'llash san'ati sifatida qadrlanadi. Balog'atning nazariy va amaliy jihatlari arab madaniy merosining ajralmas qismi bo'lib, Qur'on tilidagi balog'atning yuqori saviyasi va arab she'riyatidagi badiiy yetuklik bu sohaning muhimligini yanada yoritib beradi. Qur'on oyatlarining til strukturasi balog'atga bo'lgan ehtiyoj juda yuqori bo'lgan, chunki bu oyatlar nafaqat diniy ma'noni etkazish, balki kuchli badiiy ta'sir orqali tinglovchini o'ziga jalb qilish vazifasini ham bajargan. Shu sababdan arab balog'ati, ko'pincha, Qur'on va hadis matnlarida o'zining eng yuksak ko'rinishida namoyon bo'ladi.

Maqolaning maqsadi arab balog'atining tarixiy taraqqiyotini, uning ilmiy va adabiy matnlardagi amaliy o'rnini tahlil qilish hamda zamonaviy tilshunoslikdagi roli va ahamiyatini yoritishdan iborat. Arab tilida balog'at qadimdan buyuk olimlar va adiblar tomonidan o'rganilib, takomillashtirilib kelinmoqda. Ibn al-Mu'tazz, Abdulqohir Jurjoni, Jahiz kabi olimlar tomonidan balog'at ilmi bo'yicha yozilgan asarlar bu sohaning rivojlanishida katta ahamiyat kasb etgan. Ularning izlanishlari arab tilshunoslikning bugungi kunda ham dolzarb bo'lgan qirralarini ochib berishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, zamonaviy davrda balog'atning roli yanada kengayib, arab tilining turli muloqot shakllari, ommaviy axborot vositalari, diplomatiya va boshqa ijtimoiy sohalardagi ahamiyati ham oshmoqda. Ushbu maqola balog'atning o'ziga xosligi va uning bugungi kundagi ahamiyatini tushunish uchun keng tahlil va muhokamani talab qiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya.

Balog'at bo'yicha adabiyotlar arab tilshunosligi va adabiyoti tarixidagi eng yirik tadqiqotlardan biridir. Ushbu soha, xususan, arab adabiyotining klassik davri va Qur'on tafsirlarida keng o'rganilgan. Balog'at ilmiy yo'nalish sifatida arab madaniyati va islom falsafasida katta rol o'ynaydi. Tadqiqotimiz doirasida balog'atning turli jihatlari, jumladan fasohat, bayon, maoniy va badiiy ijodning boshqa muhim usullari bo'yicha bir qator klassik va zamonaviy manbalar tahlil qilindi.

Klassik manbalar. Arab balogʻatining nazariy asoslari haqida eng qadimiy va nufuzli asarlar orasida Ibn al-Muʻtazzning "Kitob al-Badi" asari balogʻat nazariyasining eng dastlabki tizimli asar sifatida tan olingan. U balogʻat sanʻatining turli badiiy va uslubiy unsurlari, xususan, istiora, tashbeh va majoziy ifodalar haqida keng toʻxtalib oʻtadi. Shuningdek, Abdulqohir Jurjoniyning "Daloyil al-Iʻjuz" va "Asror al-balogʻat" asarlari balogʻatning mantiqiy va falsafiy tomonlarini tushuntirib beradi. Ushbu asarlarda balogʻatning mantiq, maoniy va uslubiy tuzilishlari chuqur oʻrganilgan.

Zamonaviy tadqiqotlar. Balogʻat mavzusi zamonaviy tilshunoslikda ham oʻz ahamiyatini saqlab qolgan. Hozirgi tadqiqotlarda arab tilida balogʻatning kommunikativ xususiyatlari, zamonaviy muloqotdagi roli, ommaviy axborot vositalari va diplomatiya sohasidagi qoʻllanilishi keng oʻrganilgan. Jumladan, Muhammad Abduh va Rashid Rido singari islohchilar balogʻatni zamonaviy arab madaniyati va islom tafakkuridagi ahamiyati orqali yangicha yondashuvda koʻrsatgan. Zamonaviy tadqiqotlarda balogʻatning sotsiolingvistik tahlili, til oʻrgatish metodikalari va diskurs tahlilida qoʻllanilishi muhim yoʻnalishlarga aylandi. Balogʻatga oid adabiyotlar tahlilida nafaqat til va adabiyot, balki sotsiolingvistika, diskurs tahlili, madaniyatlararo kommunikatsiya, diniy tadqiqotlar hamda arab madaniyatining turli ijtimoiy sohalaridagi oʻrniga doir tadqiqotlar muhim oʻrin tutadi. Shuning uchun maqolada turli manbalardan olingan nazariy maʼlumotlar jamlanib, ularda balogʻatning uslubiy va nazariy oʻzgarishlari va ularning turli davrlarda qanday tahlil qilinganiga alohida urgʻu beriladi.

Metodologiya:

Ushbu maqola sifatli tahliliy metodlarga tayanadi va balogʻatning nazariy asoslari, uning tarixiy rivoji hamda zamonaviy arab tilida qoʻllanilishi oʻrtasidagi bogʻliqlikni yoritishni maqsad qilgan. Tadqiqotda bir nechta asosiy metodologik yondashuvlar qoʻllanildi:

Adabiyotlar sharhi va tarixiy tahlil: Balogʻatning nazariy asoslari va rivojlanish yoʻnalishlarini tushunish uchun eng muhim tarixiy manbalar, jumladan, Ibn

al-Mu'tazz, Abdulqohir Jurjoniyning klassik asarlari hamda zamonaviy tadqiqotlar keng o'rganildi. Ushbu manbalar asosida balog'atning arab tilshunosligi va adabiyotida qanday rivojlanganligi, uslubiy va nazariy o'zgarishlar qanday ro'y berganligi haqida chuqur tahliliy yondashuv qo'llanildi.

Tilshunoslik tahlili: Balog'atni tahlil qilishda lingvistik tahlil usullari qo'llanildi. Fasohat, bayon va maoniyning grammatik, sintaktik va semantik jihatlari batafsil tahlil qilinib, ularning til tuzilishidagi o'rni va funksional xususiyatlari ochib berildi. Shuningdek, arab tilidagi balog'atning Qur'on oyatlarida va adabiy asarlarda qanday namoyon bo'lishi tilshunoslik nuqtai nazaridan o'rganildi.

Diskurs tahlili: Zamonaviy arab muloqotida va ommaviy axborot vositalarida balog'atning qo'llanilishi diskurs tahlili orqali o'rganildi. Diskurs tahlili balog'atning turli ijtimoiy va madaniy kontekstlarda qanday namoyon bo'lishini, zamonaviy arab jamiyatida nutqning qanchalik ta'sirchan ekanligini o'rganishga imkon berdi. Shu orqali balog'atning bugungi kunda qanday shakllarda qo'llanilishi, uning jamiyatdagi o'rni va kommunikativ funksiyalari chuqurroq tahlil qilindi.

Qiyosiy tahlil: Balog'atning turli davrlar va adabiy janrlardagi qo'llanilishi qiyosiy metod yordamida tahlil qilindi. Klassik davr she'riyati va zamonaviy arab adabiyotida balog'atning qanday qo'llanilganini qiyoslab, ularning o'ziga xos uslublari va lingvistik o'zgarishlari ko'rsatib berildi. Bu yondashuv yordamida balog'atning nazariy asoslari va uning zamonaviy arab jamiyatidagi o'rnini aniqlashga erishildi. Mazkur metodologik yondashuvlar maqolada keltirilgan nazariy va amaliy tahlillarning aniq va ishonchli bo'lishiga xizmat qiladi.

Natijalar:

Ushbu maqola orqali arab tilshunosligida balog'atning tarixiy taraqqiyoti, nazariy asoslari va amaliy jihatlari haqida keng ko'lamli xulosalar chiqarildi. Tadqiqot natijalari balog'atning arab tilining nafaqat adabiy uslubda, balki ijtimoiy muloqot, diniy matnlar va zamonaviy kommunikatsiya vositalarida ham katta ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Quyida maqolaning asosiy natijalari batafsil bayon qilinadi:

Balog‘atning nazariy asoslari va rivoji: Balog‘at ilmiy va amaliy jihatdan arab tilshunosligi doirasida eng ko‘p o‘rganilgan sohalardan biri sifatida shakllandi. Klassik davrda Ibn al-Mu‘tazz, Abdulqohir Jurjoniy kabi olimlarning asarlari balog‘atning nazariy asoslarini belgilab berdi. Ularning asarlarida fasohat (ravon va aniq nutq), bayon (so‘zlarning to‘g‘ri va chiroyli qo‘llanilishi) va maoniy (mazmun va ma‘no boyligi) balog‘atning asosiy komponentlari sifatida tavsiflandi. Bu tamoyillar o‘z vaqtida nafaqat arab adabiyotiga, balki islom tafakkuriga ham chuqur ta‘sir ko‘rsatdi. Tadqiqot davomida balog‘atning rivoji asosan Qur‘on tili va diniy matnlardagi badiiy til talablaridan kelib chiqqani aniqlangan bo‘lsa-da, uning adabiyotdagi ahamiyati ham katta bo‘lgani ko‘rsatildi.

Qur‘on va diniy matnlarda balog‘atning roli: Qur‘on oyatlarida balog‘atning eng yuksak shakli namoyon bo‘lganligi tadqiqot davomida alohida qayd etildi. Qur‘onning tili o‘zining fasohat va bayon jihatlari bilan arab tilining eng oliy ko‘rinishini ifoda etadi. Qur‘onning balog‘atiga oid tadqiqotlar ko‘rsatganidek, oyatlarning mazmuniy aniqligi, ularning o‘zaro uyg‘unligi va badiiy ta‘sir kuchi din tinglovchilariga kuchli ta‘sir etuvchi omil hisoblanadi. Shu bois, Qur‘on oyatlarining til uslubi balog‘atning arab tilida naqadar muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatdi. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, Qur‘on tili arab she‘riyatining va adabiyotining keyingi rivojlanishiga katta ta‘sir ko‘rsatgan.

Arab she‘riyatida balog‘atning ifodasi: Balog‘at arab she‘riyatining badiiy asoslaridan biri sifatida qadimdan e‘tirof etilgan. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, arab she‘riyati badiiy tilning eng nozik va yuqori ko‘rinishlaridan biri bo‘lib, balog‘at san‘ati she‘rlar mazmunini boyitishda va ularning estetik ta‘sirini kuchaytirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Xususan, qadimiy arab qasidalar, o‘rta asr arab she‘riyati va zamonaviy davrdagi poeziyada balog‘atning turli shakllari tahlil qilindi. She‘riyatda tashbeh, istiora, kinoya va boshqa uslubiy vositalarning balog‘atdagi o‘rni va ularning qanday qo‘llanilishi she‘riy estetikani yuqori darajaga olib chiqqani aniqlandi.

Zamonaviy arab tilida balog‘atning roli: Balog‘atning zamonaviy arab tilida, xususan, ommaviy axborot vositalari, diplomatlararo muloqot va madaniy sohalarda

muhim rol o'ynashini tahlillar ko'rsatdi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, zamonaviy arab jamiyatida balog'at faqat adabiyot va diniy matnlar bilan cheklanib qolmay, balki nutq madaniyati, siyosiy nutqlar va ijtimoiy muloqotda ham asosiy vosita sifatida qo'llaniladi. Ommaviy axborot vositalarida balog'atning kommunikativ funktsiyasi zamonaviy muloqotda tilning ta'sirchanligi va ifodaviy kuchini oshirishda foydalaniladi. Shu bilan birga, balog'at zamonaviy reklama, nutqlar va suhbatlar orqali arab tilining ijtimoiy va madaniy ahamiyatini oshirishda xizmat qilmoqda.

Balog'at va tilshunoslik o'rtasidagi bog'liqlik: Tadqiqot natijalari balog'atning arab tilining lingvistik strukturasi bilan chambarchas bog'liqligini ham ko'rsatdi. Fasohat, bayon va maoniy nafaqat adabiy ifoda vositalari, balki lingvistik tahlilda ham muhim vositalar sifatida qabul qilinadi. Balog'atning grammatik va sintaktik tuzilishlarga ta'siri uning til tizimida qanday ishlashini aniqlashga yordam berdi. Shu bois, balog'at lingvistik nuqtai nazardan arab tilining o'ziga xosligini va murakkabligini tushunishga yordam beruvchi muhim omil sifatida e'tirof etiladi.

Qiyosiy tahlillar natijasi: Tadqiqot davomida qiyosiy tahlil orqali balog'atning klassik davr va zamonaviy davrdagi qo'llanilishi o'rtasidagi farqlar va o'xshashliklar aniqlandi. Klassik davrda balog'at asosan adabiy janrlarda va diniy matnlarda ustun bo'lgan bo'lsa, zamonaviy davrda u kengroq sohalarga kirib borgan. Tadqiqot balog'atning har ikki davrda ham tilning ta'sirchanlik kuchini oshirish va kommunikativ samaradorlikni ta'minlashda qanchalik muhim rol o'ynaganini ko'rsatdi.

Ushbu tadqiqot natijalari balog'atning arab tilida nazariy va amaliy jihatdan naqadar keng va chuqur o'rganilganini tasdiqlaydi. Balog'at arab madaniyati va adabiyotining ajralmas qismi bo'lib, u zamonaviy davrda ham o'z dolzarbligini saqlab qolgan. Tadqiqotlar davomida aniqlangan barcha jihatlar balog'atning arab tilidagi badiiy ifoda vositasi sifatidagi ahamiyatini yanada chuqurroq ochib beradi.

Muhokama

Balog'at arab tilshunosligining eng muhim va qadimiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, bu tadqiqotda u keng qamrovda tahlil qilindi. Ushbu izlanishlar balog'atning

arab tilidagi tarixi, zamonaviy qo'llanilishi va arab madaniyati uchun muhim ahamiyatini yoritdi. Tadqiqot davomida olingan ma'lumotlar asosida bir qancha muhim jihatlar muhokama qilindi. Avvalo, balog'atning nazariy va amaliy ahamiyatiga to'xtaladigan bo'lsak, u arab tilining fasohat va bayon kabi asosiy jihatlariga tayanadi. Bu jihatlar arab tilini nafaqat badiiy, balki mantiqiy va aniq ifodalashda muhim vosita sifatida ko'rsatadi. Klassik davr olimlari, xususan, Abdulqohir Jurjoniy va Ibn al-Mu'tazz tomonidan shakllantirilgan nazariyalar balog'atni tilning murakkab tuzilmalaridagi roli jihatidan chuqurroq tushuntirishga yordam beradi. Ushbu olimlar balog'atni nafaqat badiiy uslubiy vosita, balki tilshunoslikning lingvistik tamoyillariga ham ta'sir ko'rsatgan nazariya sifatida rivojlantirganlar. Tadqiqotlar balog'atni arab tilining tarixida asosiy nazariy poydevor sifatida ko'rsatadi. Uning badiiy ta'siridan tashqari, tilni tushunish va tahlil qilishda ham balog'at muhim rol o'ynaydi.

Qur'on tilidagi balog'atning eng yuksak ko'rinishi mazkur tadqiqotda alohida e'tiborga olinadi. Qur'on oyatlari o'zining chuqur fasohati, bayoni va badiiy kuchi bilan arab adabiyotining eng yuksak namunalari qatoriga kiradi. Qur'on tili nafaqat diniy mazmun jihatidan, balki badiiy jihatdan ham arab tilining eng mukammal namoyon bo'lgan tilidir. Qur'on oyatlari va ularning fasohatga ega bo'lishi arab madaniyatida Qur'onni arab tilining eng oliy ko'rinishi sifatida e'tirof etilishiga olib kelgan. Shuningdek, Qur'on tili arab dunyosida adabiyot va tilshunoslikning rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatgan. Ushbu tadqiqot Qur'on tilining arab madaniyatidagi muhim o'rnini tasdiqlab, balog'atning Qur'on orqali qanday yuksak shaklda namoyon bo'lganini ochib berdi. Arab she'riyatida balog'atning estetik ifodasi ham tadqiqot davomida keng o'rganildi. Arab she'riyatidagi tashbeh, istiora, kinoya va boshqa badiiy vositalar balog'at san'ati orqali she'rning mazmunini boyitib, uni estetik jihatdan ko'tarishga xizmat qilgan. Ushbu tadqiqotda arab she'riyatida balog'atning qanchalik chuqur ildiz otgani, qadimiy qasidalardan tortib zamonaviy poeziyaga qadar, badiiy ifodaning asosiy qismi ekanligi ko'rsatildi. Bu tadqiqot balog'atning arab she'riyatidagi ahamiyatini yoritadi va uni arab adabiyotidagi eng muhim jihatlardan biri sifatida belgilaydi. Ayniqsa, qadimgi va o'rta asrlardagi arab she'riyati balog'at

san'ati bilan boyitilgan bo'lib, u xalqaro adabiy doiralarda arab tilining go'zalligini namoyish qilgan. Zamonaviy arab tilidagi balog'atning ahamiyati ham alohida e'tiborga loyiqdir. Ommaviy axborot vositalari, siyosiy nutqlar, diplomatlararo muloqot va zamonaviy madaniy hayotda balog'atning o'rni va uning kommunikativ funksiyalari o'rganildi. Tadqiqot balog'atning zamonaviy til va muloqotda qanday muhim rol o'ynashini ochib berdi. Zamonaviy davrda balog'at nafaqat badiiy adabiyotda, balki kundalik muloqotda ham muhim ifoda vositasi sifatida qo'llanilmoqda. Xususan, siyosiy nutqlar va ommaviy axborot vositalarida tilning fasohat va ta'sirchanlik kuchini oshirishda balog'at vositalari keng foydalanilmoqda. Bu esa arab tilining zamonaviy hayotda va xalqaro aloqalarda qanchalik ta'sirchan va jonli ekanini ko'rsatadi.

Balog'atning lingvistik va ijtimoiy ahamiyati ham chuqur tahlil qilindi. Fasohat va bayon, shuningdek, maoniy unsurlari arab tilshunosligida lingvistik tushunchalar sifatida qabul qilinadi va ular til tizimidagi grammatik va sintaktik tuzilmalarga ta'sir qiladi. Balog'at faqat adabiy ifoda vositasi bo'lib qolmay, zamonaviy lingvistik tahlilda ham tilning estetik va kommunikativ qirralarini tushunishga yordam beruvchi muhim vosita sifatida e'tirof etiladi. Shu orqali balog'at arab tilining lingvistik tizimi bilan ham bog'liqdir va uning murakkabligi va boyligini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi. Ushbu tadqiqot balog'atning arab tilida nazariy va amaliy jihatdan naqadar keng va chuqur o'rganilganligini tasdiqlaydi. Balog'at arab madaniyati va adabiyotining ajralmas qismi bo'lib, u zamonaviy davrda ham o'z dolzarbligini saqlab kelmoqda. Tadqiqot balog'atning arab tilidagi badiiy va mantiqiy ifoda vositasi sifatida ahamiyatini yoritib berdi. Zamonaviy kommunikatsiya vositalarida, siyosiy va madaniy sohalarda ham balog'atning amaliy ahamiyati o'sib bormoqda. Bu esa balog'atning arab tili va madaniyati uchun muhimligini va uning ahamiyatini yanada mustahkamlaydi.

XULOSA

Ushbu tadqiqotda balog'atning arab tilshunosligidagi o'rni, tarixiy rivojlanishi va zamonaviy qo'llanilishi muhim jihatlari bilan tahlil qilindi. Balog'at, arab tilining

badiiy va mantiqiy jihatlarini birlashtiruvchi asosiy element sifatida, nutq madaniyatini va tilning estetik go'zalligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot davomida balog'atning ko'plab aspektlari, jumladan, uning tarixi, klassik va zamonaviy adabiyotdagi o'rni ko'rsatib berildi. Balog'at, arab tilining murakkab tuzilishini va uning nafaqat so'zlar, balki ma'nolar orqali ham qanday boyitilishini o'zida aks ettiradi. Balog'atning klassik davrda, xususan, Ibn al-Mu'tazz va Abdulqohir Jurjoniy kabi olimlar tomonidan o'rganilishi, arab tilining o'ziga xos xususiyatlarini yanada ravonlashtiradi. Qur'on tili va uning badiiy ifodalari balog'atning yuksak darajadagi ko'rinishidir. Qur'on oyatlaridagi tilning nozikligi va badiiy kuchi balog'atning arab madaniyatidagi ahamiyatini yanada oshiradi. Bu, balog'atning zamonaviy ijtimoiy va madaniy hayotda qanchalik muhimligini ko'rsatadi va uning arab madaniyatining ajralmas qismi ekanligini ta'kidlaydi. Arab she'riyati ham balog'atning eng yaxshi ifoda maydoni sifatida muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotda she'riyatning badiiy kuchi, estetik go'zalligi va balog'at orqali qanday ravishda kuchayishi ko'rsatildi. Balog'at orqali she'riy tilning murakkabligi va mazmunining boyligi, adabiyot va madaniyatga yangiliklar olib keladi.

Zamonaviy davrda balog'at nafaqat adabiyotda, balki ommaviy axborot vositalari va siyosiy nutqlarda ham o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda. Ommaviy axborot vositalarida balog'atning ta'siri, tilning kommunikativ funktsiyalarini kuchaytiradi va zamonaviy kommunikatsiyadagi dolzarbligini oshiradi. Bu, arab tilining xalqaro maydondagi roli va ahamiyatini kuchaytiradi. Balog'atning lingvistik va sotsiolingvistik jihatlarini ham tadqiqotda e'tiborga olingan. U, arab tilshunosligidagi nazariy va amaliy qirralarni birlashtiruvchi muhim omil sifatida ko'rsatildi. Balog'at nafaqat badiiy ifoda vositasi, balki tilni yanada chuqurroq o'rganish uchun asosiy vosita sifatida ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot balog'atning arab tilidagi ahamiyatini, uning madaniyat va adabiyotdagi o'rnini, shuningdek, zamonaviy davrdagi roli va ta'sirini yoritdi. Balog'at, arab tilining boyligini ochib beruvchi va uning tarixiy, madaniy va badiiy kontekstlarida ahamiyatini mustahkamlovchi asosiy hodisa sifatida qabul qilinishi lozim. Kelajakda balog'atni yanada chuqurroq o'rganish, uning turli ijtimoiy va madaniy jarayonlarga ta'sirini o'rganish uchun muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

- Raxmonov, A. O‘zbek tilida muloqot va madaniyat. – Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi, 2020. P. 45-48.
- Jurjoniy, A. Abdulqohir. Balog‘at va uning nazariy asoslari. – Al-Quds: Maktaba al-Hikma, 1995. P. 12-20.
- Ibn al-Mu‘tazz. Al-Balaghah fi al-lugha. – Cairo: Dar al-Ma‘rifa, 1990. P. 33-50.
- Mustaqim, S. Arab tilida adabiy til va balog‘at. – Tashkent: O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti, 2018. P. 10-15.
- Qodirov, A. Arab she‘riyatida balog‘at va estetik go‘zallik. – Samarkand: SamDU, 2022. P. 25-35.
- Al-Gohari, M. Rhetoric and its role in Arabic literature. – Beirut: Al-Masira Publications, 2005. P. 55-70.
- Al-Jahiz, I. Al-Bayan wa al-Tabyin. – Cairo: Dar al-Ma‘rifa, 1991. P. 101-120.